

Gunilla Humble till vänster och Anna-Johanna Von Platen till höger.

Hembygdsföreningen i Järbo storsatsar

vill digitalisera mönster till folkdräkter och uppmuntra till eget skapande

JÄRBO

Järbo Hembygdsförening har beviljats ett bidrag på 25 000 kronor från Leader Gästrikbygden. Pengarna ska gå till ett projekt vars syfte är att digitalisera mönster till folkdräkter från Ovensjö socken, och på så vis också uppmuntra befolkningen till att kunna sy sina egna dräkter. - Det finns ovanligt många gamla dräktdelar bevarade här i Järbo, säger Gunilla Humble och Anna-Johanna von Platen som jobbar med projektet tillsammans med Olle Thåström.

På Hembygdsgården i Järbo finns ett ovanligt stort textilarkiv med dräktdelar och andra textila material bevarade från 1700-talet och framåt. Under 80-talet upptäckte några medlemmar i hembygdsföreningen att dräkterna hade blekts och blivit slitna av bland annat solen. Då beslöt man att bygga ett separat textilarkiv med en ständig temperatur på 15 grader där allt skulle ligga arkiverat i trälådor med syrafritt papper för att skyddas. Arkivet stod klart under 90-talet och drivande i arbetet var Maj-Britt

Forsgren, som var väv-lärarinna och delaktig i en studiecirkel som dokumenterade gamla dräkter från Ovensjö.

- Likaså Margareta Gisselsson som ritat och gjort mönster till många av dräktdelarna. Hon skänkte sitt material till hembygdsföreningen vilket gör att vi nu kan lägga ut mönster på nätet. Vi är otroligt tacksamma för det enorma arbete som de lagt ner, säger Gunilla Humble.

"Tid en bristvara idag"

Nu jobbar Gunilla Humble, Anna-Johanna von Platen och Olle Thåström med ett projekt vars syfte är att göra textilarkivet mer tillgängligt. De kommer att digitalisera mönster och lägga ut bilder på de gamla textilierna på hembygdsföreningens hemsida, så att flera kan se nya Ovensjödräkter även i framtiden. I ett första steg kommer ett exempel på mansdräkt och ett för kvinnlig dräkt att läggas ut. De vill också samla information om var det går att få tag i material till dräkter.

- Förut var det lätt att sy eftersom många kunde väva sitt eget material och hade gott om tid. Nu är tiden en bristva-

Särken till böger har Gunilla Humble sytt, till vänster är originalet som har blivit slitet av bland annat solen. Från början var den vänstra särken i samma färger som den högra.

ra och det är enklare att köpa tyg. Precis motsatt mot hur det var förr i tiden, säger Gunilla Humble.

"Vi har alla olika bakgrunder"

Gunilla Humble är en folkdräktsfantast ut i fingerspetsarna, hon berättar att hon haft Ovensjö-dräkter som hobby i 40 år och även sytt flera olika varianter själv. Hon kommer ursprungligen från Stockholm där hon jobbat som projekt-

ledare, men hon har även ett hus i Gästrik-Hammarby.

- Min mormor var från Järbo och jag har tillbringat många somrar i filboden i Björkmuren, säger hon.

Även Anna-Johanna bor sedan tre år tillbaka i Gästrik-Hammarby, till vardags jobbar hon med att inventera kyrkor genom sitt egna företag. Just nu håller hon på att sy en egen Ovensjödräkt. Olle Thåström har lång erfarenhet av

IT-projekt och bor i Järbo där han är mycket engagerad inom föreningslivet, han tillverkar också egna spöjkar.

- Vi har alla olika bakgrunder som är värdefulla för projektet, dessutom har vi väldigt roligt när vi jobbar tillsammans, säger Gunilla Humble.

Skyddar textilierna

Projektet skapades för att flera ska kunna få åtkomst till det stora textilarkiv som finns i Järbo och för att tidigare kunskap om dräkter inte ska försvinna.

- I stället för att låta de som vill komma till Järbo för att titta på det gamla materialet så tänkte vi ett varv till. Nu kan flera få möjlighet att sy egna dräkter eftersom vi digitaliserar mönster och lägger ut bilder på materialet. Det ger möjlighet att studera både helhet och detaljer utan att röra vid textilierna, vilket skyddar dem inför framtiden, berättar de.

Populärt föredrag väckte tankar

Det finns ett stort intresse för folkdräkter från Ovensjö. Förra året höll Gunilla ett föredrag i Stenhuset i Gästrik-Hammarby, där hon visade upp ett tiotal olika varianter av dräkter från Ovensjö, tillsammans med andra dräktklädda. Hon blev överrumplad när det kom 130 personer från olika delar av landet för att titta och lyssna.

- Det blev så fullt att folk stod packade i kapprummet och utanför huset. Många var dessutom klädda i sina egna dräkter, så det var en färgglad och intresserad skara som kom dit. Så nog finns det ett stort intresse för folkdräkter fortfarande, säger Gunilla.

Färdigt i november

Projektets första fas som fått bidrag från Leader Gästrikbygden ska vara klart i november. Gunilla och Anna-Johanna berättar att man har kommit en bra bit på vägen trots att gruppen bara har arbetat med projektet i en dryg månad, vi hade första projektmötet den 19 juli där vi började lägga upp planen framåt.

- På sikt hoppas vi kunna lägga upp ett 50-tal mönster, vävnotor,

Förr i tiden hade man märkningen på smyckena utåt så att det skulle vara synligt för andra.

Nysydd detaljer efter gamla mönster som finns bevarade i Järbo.

beskrivningar och annat med bilder till, men vi kommer att få fortsätta i många år framåt hoppas vi, säger Anna-Johanna glatt.

- Nu börjar vi med en dräkt för man och en för kvinna inom projektet, säger Gunilla.

Önskar att fler klädde sig i dräkt

Projektgruppen hoppas på sikt att fler ska vilja klä sig i dräkt. De menar att dräkten passar vid många olika tillfällen.

- Dessutom blir folk nyfikna och kommer fram och pratar

med dig. Att ha en dräkt är miljövänligt, den går att återanvända i generation efter generation och det är rofyllt och intressant att sy sin egen dräkt. Det är en del av vårt kulturarv och i Gästrikland och Ovensjö har vi ett ovanligt rikt och välbevarat textilt arv. Det ska vi vara väldigt stolta över säger, Gunilla, Anna-Johanna och Olle som avslutning.

Ida Eidem
ida@dint.se

Gunilla Humble visar gamla detaljer som finns bevarade på Hembygdsgården i Järbo.